

Bíró László tábori püspök szentbeszéde

Itt a bátai Klostrom-dombon elmondhatjuk, hogy a hely, ahol állunk, az szent. Mindig az a félelmem, hogy elfelejtjük a Klostrom-domb szentségét.

Szent László király alapította az itteni Szent Mihály kolostort és adta bencéseknek. Szent László édesapja itt volt eltemetve a közeli Szekszárdon, s sokszor járhatott a szent király itt a Klostrom-dombon. Írásos dokumentumok sokáig nincsenek, az itt élő bencések belső életéről, birtok ügyeinek bonyolításáról annál inkább maradtak fenn dokumentumok. Az első írás, mely a hely szentségéről szól 1415-ből való, amikor Garai János boszniai fogságából kiszabadulva súlyos bilincseit idehozta a Szent Vér ereklye elé. Jézus drága vérének köszönte szabadulását, aztán hamarosan IV. Jenő pápa búcsújáráhellyé nyilvánította Bátát 1434-ben. Így Bába a legősibb búcsújáráhelyek közé tartozik.

Hunyadi János itt vívta győztes csatáját a pártütő Garai Lászlóval szemben, s aratott fényes győzelmet Ulászló király javára. Hunyadi János, Szilágyi Erzsébet, Hunyadi László, Mátyás király, aztán Kanizsai Dorottya, II. Lajos mind-mind itt jártak a Klostrom-dombon. Tudjuk itt végezte el utolsó szent gyónását II. Lajos, s innen indult a mohácsi csatába. Aztán jött a török és a Szent Vér ereklyét menekíteni kellett először Pannonhalmára, majd visszakerült, s végleg nyoma veszett. Ahogy a bátai hagyomány tartja itt rejtették el egy közeli barlangban, vagy ahogyan mi szekszárdiak véljük, a Remete-kápolnához menekítették a Szent Vér ereklyét. Tény az, hogy nyoma veszett. Annakidején több Szent Vér ereklyét tisztelő települése volt nagy Magyarországnak: Pécs, Győr, Kassa, Vasvár, Szeged, Garamszentbenedek. Mindegyik ereklye a török időkben eltűnt, a kegyhelyek újjáéledését a protestantizmus nehezítette.

Bátán a 20. század elején boldog emlékü Fájth Jenő apát úr kezdte feleleveníteni a Szent Vér kultuszt. Megépítette ezt a gyönyörű templomot, amelynek csodálatos oszlopfői a magyar tarsolylemezek motívumait őrzik, magyaros mennyezetmintája a Sárköz hangulatát idézi. A homlokzaton a bejárati ajtó felett ott van Szent István, Szent László és középen a Patrona Hungariae, a magyarok nagyasszonya, hogy óvja, védje ezt a szent tájat. Fájth apát úrnak az volt a szándéka, hogy visszaállítja a Szent Vér kultuszt, s emléktemplomot épít a Hunyadiaknak. Aztán jött a háború, 1944-ben meghalt, majd a kommunista diktatúra, s megint csend lett. Aztán jött Sudár Imre apát úr, aki életének hattyúdalaként újra odaállt a Szent Vér kultusz mellé. Lecserélte az életveszélyessé vált templom mennyezetet, elvégezte a templom állagmegóvását, de emellett idehívta a magyar egyház nagyjait ünnepelni, feléleszteni a hely egykori szentségét, a régi Szent Vér búcsúk emlékét.

Bába a Szent vér kultusz központja évszázadok óta. Miért is nehéz felébreszteni a mai világban a Szent Vér tiszteletet, a Szent Vér kultuszt? Mert a mai ember elveszítette a titok iránti érzékét. Pragmatikus, praktikus emberekké váltunk, mindig a megfoghatót, a felszínt nézzük, nem érünk rá megállni, egy kicsit mélyebbre nézni. A felszínen élünk. A Szent Vér tisztelet pedig ellenez minden felszínességet, a Szent Vér tisztelet megállásra készítet. Mert ha nem állunk meg és nem mélyülünk el, a titokból semmit sem értünk meg.

Három szentírási helyet szeretnék idézni, az egyik Péter levélből való: nem veszendő aranyon, hanem Krisztus drága vérén nyertük el a megváltást. A másik Júdás bűnbánó szava: elárultam az igaz vért. A harmadik a jelenések könyvéből való részlet: boldogok, akik megmossák ruhájukat a Bárány vérében.

Szent Péter apostol azt írja: nem veszendő aranyon, hanem Krisztus drága vérén nyertük el a megváltást. A régi egyházban nem is tudták másként kimondani Jézus vérét, csak így, hogy drágalátos vér. A német nyelv a mai napig megőrizte ezt a kifejezést: kostbares Blut Christi.

Miről tanúskodik ez a Vér? Először is a megtestesülésről, arról, hogy Krisztusnak vér folyik az ereiben. Az Isten fiának ereiben vér folyik, olyan vér, mint a miénk.

Jézus vére a megtestesülés titkáról szól, arról, hogy Isten annyira szereti az embert Krisztusban, hogy kiüresítette önmagát, szolgai alakot öltött, hozzánk hasonló lett, de minden bűn nélkül.

Krisztus vére szól a megtestesülésről, hiszen ez a vér értünk ontott vér, értetek és sokakért, értetek és mindenkiért kiontott vér. Ennek a feszületnek a festése is arra akar figyelmeztetni bennünket, hogy ez a vér értünk ontott vér.

Jézus lényegét mondja ki a Szent Vér tisztelet: azt hogy Jézus másokért való lét volt. A megtestesülés, Jézus értünk való léte pedig arra hív bennünket, hogy merjünk egészen Istenre hagyatkozó emberek lenni, merjünk bízni benne, magunkat egészen belé helyezni. Ha Isten ennyire szeret bennünket, mitől kellene félni, hiszen mindig ez az örök szeretet vár reánk. Ha Jézus másokért való lét volt, akkor mi is legyünk egymásra figyelő emberek. Egy egyre inkább önmagunk felé forduló világban élünk, amelyben egyre nagyobb az önzés...Nemrégiben Pesten egy idős asszony ráesett a villamos lépcsőjére. A szerencsétlen ezt kiabálta: emberek, legalább ne lépjete rám! Nem azt mondta, hogy emeljete fel, azt hogy legalább ne lépjete rám. Egyre önzőbb világban élünk, ahol mindenki egyre inkább önmagával van elfoglalva. Krisztus vére azonban hív bennünket, hogy ne így éljünk, legyünk inkább egymásra figyelő emberek. A családon belül a házastárs a házastársra, gyermek a szüleire figyelő, őket tisztelő ember. Légy másokért való lét, mint az a Krisztus, aki értünk ontotta véré. Krisztusnak vére van, értünk ontott vére.

Krisztus vére valami mást is üzen nekünk: ember becsüld meg önmagadat, értékeld önmagadat, mert te Istenhez tartozol. Krisztus vére kiengesztel bennünket az Istennel. Nem éri be töredék léteddel, nem akarja, hogy önmagad torzója légy. Azt akarja, hogy légy egész ember, Istenre irányuló ember.

Sokszor idézem II. János Pál pápát, aki az Európa körlevelében, miután elmondja, hogy milyen reménye vesztett ez az Európa, mennyire jövőkép nélküli, felteszi a kérdést: miért lettünk ilyen jövőnélküliek, ilyen reményvesztettek? S azt válaszolja a Szentatya, azért, mert Isten és Krisztus nélküli emberképet akarnak meghonosítani Európában. Krisztus értünk halt meg, ezért mi Istenhez tartozó emberek vagyunk. Ha Istent elveszük az ember mellől, akkor az ember csupán biológiai lény lesz. Elfelejt ember lenni. Egy 20. századi gondolkodó mondta, hogy korunknak nagy hibája nem az istentelenség, hanem az embertelenség. Elembertelenedtünk, de azért, mert elistentelenedtünk. Krisztus értünk ontott drága vére a teljes emberi létre hív bennünket. Maradjunk Istenhez tartozó emberek, hiszen az ember alapvető vonása, hogy Istenhez tartozik.

Elárultam az igaz vért. Júdás játszi könnyedséggel megalkuszik a zsidó vezetőekkel, s pénzért a kezükre adja Jézust, akik kiszolgáltatták a római hatóságnak, s keresztre feszítik. S milyen szomorúan ismerte fel saját életében tettének következményét: elárultam az igaz vért. Sajnos nemcsak Júdás tette ezt, hanem képesek vagyunk mi magunk is, képesek vagyunk elárulni az igaz vért. Hiszen a ma emberének is egyik jellemzője, hogy lecseréli Krisztust ócska ideológiákra, ideig-óráig tartó divatos szólamokra, bálványokra. XVI. Benedek pápa mondta egyszer: Krisztus még sohasem vitte zsákutcába az embert, ugyanakkor a divatos ideológiák újra meg újra bevezetik az embert az élet zsákutcaiba. S mennyi az ócska, félrevezető lom, amely eltakarja a mai ember szeme elől az Istent. S nagyon sok ember nem lát ezen át, leragad a felszínnél. Nagyon sokan megtagadjuk ma is az igaz vért, nemcsak szóval, de életünkkel is.

A harmadik szentírási szakasz a Jelenések könyvéből való. János apostol látomásában hatalmas seregről beszél, akik a Bárány trónja előtt álltak minden népből és nemzetből, fehér ruhában, kezükben palmaággal, s magasztalták az Istent. Ők azok, akik színről színre látják az Istent, akikről az mondja, hogy már fehérre mosták ruhájukat a Bárány vérében. Ők azok, akik a vértanú sorsban is osztoztak a Mesterrel, mivel őket már megváltotta a Bárány vére. Ők azok, akik vérral keresztelkedtek meg, életüket adták Krisztusért, egyesítették szenvedésüket Krisztus megváltó szenvedésével, ezért állnak az Isten trónja körül. A vértanúk vérükkel

pecsételték meg hitüket, ittak a szenvedés keserű, de üdvösséget hozó kelyhéből. Akiknek Krisztus egészen átformálta a gondolkodását, egészen magához kapcsolta őket, uralkodott gondolataikon és szavaikon, s a földön általuk győzött a gonosz lélek felett, a mennyben pedig megdicsőítette őket. Ők már egészen Krisztushoz tartoznak.

Mit is jelent Krisztushoz tartozni? Megváltoztatni a gondolkodásunkat, megváltoztatni az életszemléletünket, a magatartásunkat. Engedni, hogy Krisztus vére áramoljon az ereinkben, az ő szellemisége hassa át az életünket. Mert Krisztus szellemisége eltér, mondhatjuk azt is, hogy ellentétes a közfelfogással, a közszellemmel. Az a közszellem ugyanis, amelyben élünk énközpontú. Ebben mindenkinek a saját ügye a legfontosabb, ebben mindenki a maga világát építi. Egy olyan világot, amelyben nincs helye a másik embernek, s nincs helye az Istennek sem. Ezzel szemben Krisztus szellemisége az emberek szolgálatára, szerető önfeláldozására épül. Független minden emberi akarattól, független minden emberi hatalomtól.

Nekünk keresztényeknek is ki kellene alakítani egy közszellemet, olyant, amely Krisztus központú, amely eucharisztikus központú, amely az Oltáriszentségben köztünk élő Krisztust állítja a középpontba. Krisztus egész tanítása ezt sugallja, de nem úgy, ahogyan ezt az emberek, még a mélyen vallásos emberek is gondolják. Jézus eucharisztikus jelenléte ugyanis nem tabu! Ez a valóságos jelenlét nem kontemplatív magatartásra serkentő, hanem át akarja járni, át akarja alakítani az embert.

Jézus ugyanis ahhoz, hogy az Oltáriszentségben teste és vére valóságát adja nekünk, elhagy valamit, leveti az ő istenségét, egészen hasonlóvá lesz hozzánk, hogy megválthasson bennünket. S odaad valamit, odaadja az életét értünk, a mi üdvösségünkért. Ha mi is mindig szorosabban akarunk Krisztushoz tartozni, őt kell követnünk ebben is, így kell az életünket is felfogni. Mit tudok elhagyni érte, s mit adok neki abból, ami az enyém. Merem-e egyesíteni fájdalmaimat, szenvedéseimet, gyengeségeimet az ő szenvedésével, bele merek-e kapcsolódni abba a véráramba, amely minden ember üdvösségét szolgálja? Amikor testének és vérének valóságával találkozom a szentáldozásban, felhangzik-e az én lelkemben is az az öröme, amit Szent János hall a megváltottak ajkáról?

A szent vér titka alapvetően a megtestesülés titkáról szól, az ember méltóságáról szól, hiszen ez a vér értünk ontott vér. Biztos, hogy eleink azért tisztelték a szent vért, mert tudták azt, hogy Krisztus erejében képesek bizonyos lehúzó erők fölött győzedelmeskedni. Az embernek az az érzése, hogy a mai ember nem méri föl az ellenség erejét, nem méri föl a gonoszság erejét, sőt azt gondolja, hogy ő saját erejében tud diadalmaskodni fölötte. A rossz, amelyik körülvesz bennünket sokszor alattomos, észrevétlenül lopakodik be az életünkbe. A Szent vér tisztelete erőforrás szeretne lenni a számunkra. Csak merjünk bízni Krisztus erejében. Olyan lehúzó erőkkel is szembeszállni, amelyekkel nem mindig számolunk, de akkor is jelen vannak az életünkben. Valaki így fogalmazott a régi szentek közül: ember, ismerd fel méltóságodat. Nekünk magyaroknak is fel kellene ismernünk, hogy itt Bátán egy ilyen erőforrás csörgedezik. A bátaiaknak is fel kellene ismerniük azt a kincset, amivel rendelkeznek, saját gyökereiket. Ha Hunyadi János, Mátyás király, Kanizsai Dorottya ezt felismerte és fontosnak tartotta, akkor a mai embernek is el kellene jutni erre a felismerésre.

Krisztusban szeretett testvérek! Minél inkább megértjük Krisztus titkát, annál inkább együtt jár ezzel a Szent vér tisztelete. Ez a vér nem megfogható, ez a vér áramlik és aki belekerül Jézus szeretetének áramába, az tudja tisztelni Jézus drágalátos vérének, amely a titkokhoz vezet vissza bennünket, Jézus Krisztus titkához.

Elhangzott 2008. június 29-én a bátai Szent Vér búcsún

Dr. Udvardy György megyéspüspök szentbeszéde

Amikor Krisztus keresztje előtt megállunk és szemléljük a megfeszített Üdvözítőt szeretnénk kifejezni tiszteletünket, köszönetünket, hódolatunkat az értünk életét áldozó Jézusnak. Egyházunk évről évre bevon bennünket Krisztus szenvedésének megtapasztalásába, odavisz a kereszt alá, Jézus vérző oldalsebéhez, odavisz Jézus sírjához, s odaviszi kérdéseinket is.

Jézus életét szemlélve, Jézus szenvedéstörténetét szemlélve kérdéseink száma pedig csak gyarapszik. Miért kellett meghalnia? Miért bizonyíték az ő halála, kegyetlen kereszthalála? Mert bizonyíték, szeretetének, teljes önátadásának bizonyítéka. Ez az értelmetlen megtörettetés ugyanis nemcsak arról szól, hogy egyszerűen megölik, kivégzik, hanem összeúzzák, hogy ne legyen emberi ábrázata, ne maradjon rajta ép hely. S itt nem pusztán a halálról van szó, hanem a gonosz tombolásáról: elpusztítani, megsemmisíteni végérvényesen, győzelmes diadalt aratni rajta is, s az emberen is, rajtunk, mindannyiunkon.

Jézus Krisztus szeretetből vállalta ezt, nem tudta pontosan mi lesz a vég, nem tudta pontosan mit jelent szeretni az Atyát, mit jelent engedelmesnek lenni, de azt tudta, hogy mindent oda kell adni, s ezzel elfogadta a szenvedés gyalázatát, értelmetlenségét. A megvetettséget, s a pusztulást is, mindazt, ami emberi életünkben fáj, mindazt amitől szenvedünk! Mert szenvedünk az elmúlás tudatától, szenvedünk attól, hogy emberi kapcsolatainkat bár szeretnénk éltetni, elromlanak, talán végérvényesen, visszavonhatatlanul. Szeretnénk egészségesek lenni, de napról napra tapasztaljuk emberi erőink fogyását, gyengülését. Vágyak éltetnek bennünket, de ezek a vágyak időnként megfogynak, mert csalódás ér, mert becsapottak vagyunk, mert magunkra hagynak, vagy talán éppen megvetnek bennünket.

Olyan jó lenne, mint gyermekkorunkban, amikor elromlott a kis autónk odamenni édesapánkhoz és kérni, apa csináld meg, apa javítsd meg, apa gyógyítsd meg. S akkor apa ezt meg tudta tenni. Később hiába fordulunk hozzá, hiába fordulunk ember-testvéreinkhez, mert a mi segítő készségünk véges, sokszor nem tudjuk, vagy csak nagyon nehezen tudjuk meggyógyítani emberi kapcsolatainkat. Nem tudjuk, vagy csak nagyon nehezen tudjuk helyrehozni bűneink következményeit. Nem tudunk, vagy csak nagyon töredékesen tudunk bocsánatot kérni, vagy megbocsátani. Nem tudjuk elfogadni, még ha szeretnénk is emberi létünk fogyását, törékenységünket, s végső soron azt, hogy a halál vár ránk.

De nekünk van szószólónk, van közbenjárónk, Krisztus, az Isten fia, aki mindent vállalt, törékenységünket, elesettségenket, magára maradottságunkat, s mindezt fölvitte a keresztre, mert szeretett bennünket, mert ki akarta nyilatkoztatni, hogy így szeret az Isten, a mi atyánk, akihez bármikor fordulhatunk kéréseinkkel:

Atyám gyógyítsd meg kapcsolataimat, gyógyítsd meg lelkemet! Atyám, vedd el bűneim terhét, gyógyítsd meg mindazok sebeit, akiknek fájdalmat és kárt okoztam! S a Fiú érdemeiért megteszi ezt, mert ott van a kereszt, ott van rajta az engedelmes Fiú. Beteljesedett. Visszaállt a régi rend, amit az Isten kezdettől fogva akart. Isten kedves gyermekei vagyunk, újból és újból új élettel ajándékoz meg bennünket, mert Jézus Krisztus kereszt halála számunkra az örök üdvösség kezdete.

Egyházunk bölcsen nem óv meg bennünket a szenvedés szemlélésétől, nem óv meg bennünket a három nap csendjétől, nem óv meg bennünket attól, hogy kell lássuk Jézus vérző oldalát, Jézus sírját. Ezzel együtt is ki kell mondanunk, hogy az Isten hűséges. Bár mi egy megtöretett testet látunk, aki új életre támad, aki újjá teremti az embert, testével, lelkével, szabadságával, aki nem óv meg bennünket, de nem is hagy magunkra.

Ez a mi hitünk, amely égő gyertyaként őrzi a Jézus hűségébe vetett hitet, piciny lángként, de őrzi az ember jövőjébe vetett hitet is. Ezt őrizzük, ezt vigyük mi is tovább és ezt erősítsük egymásban!

Hiszem, hogy Isten irgalmas Atya, hiszem, hogy élettel ajándékozza meg az ő gyermekeit, s hisszük, hogy mindazt, ami romlásnak indult, életre kelti, ami elveszett az megkerül, ami eltörött az meggyógyul. Éppen ezért engedjük magunkra hatni a fájdalmat, engedjük, hogy érintsen a seb, érintsen bűneink súlya. S Jézus keresztyénél hittel valljuk, hogy ő életre kelt bennünket, meggyógyít és újjá teremt bennünket, mert harmad napra feltámadt a halálból. Bár most a szenvedés érintése fájdalommal tölt el bennünket, talán a kétségeink is felerősödnek, de nem baj, kapaszkodjunk a hitünkbe. Krisztus, mint győző tért vissza a halálból, s ezzel a bizonyossággal ajándékoz meg bennünket. Ugyanakkor Krisztus sírja, a megtörtetett test, a megmerevedett test beszél és tanít minket. Amikor valami fáj, amikor küzdök az Istennel, amikor kész lennék perlekedni vele, mert magányos vagyok, mert nem értenek meg, mert bűnnek terhe nyom, mert nem értem mindazt ami körülvesz, mert egyszerűen fáj önmagam elfogadása, akkor bátran térdeljek oda Jézus keresztyéje elé és perlekedjem vele. Mondjam ki fájdalmaimat, mondjam ki Isten vádló szavaimat, bátran. S majd észreveszem, lelkem elcsitul, lelkem oltalmat kap, kiáltásom dicséretté nemesedik, Isten dicséretté formálódik. Mert mindaz, amit látunk a szemeinkkel, bennünk is megvalósul, mindazt aminek részesei vagyunk a szent liturgiában velünk is történik. Nem szimbolikusan, hanem valóságosan. Legyünk készek leborulni Krisztus véres testéhez, sírjához! Hogy azt az életet, amelyet nekünk akart adni az Isten, azt bátran elfogadjuk.

Kiáltunk az Atyához! Atyánk gyógyíts meg, Atyánk adj nekünk életet, a teljeset, az örömtelit, a lélek ifjúságát. S várjuk csendben. Ő ezt megadja ezt.

Erősítsük egymásban is a hitnek a lángját! Erősítsük egymásban a bizakodást, hogy mindaz ami Krisztussal történt az értünk történt, s mindaz ami Krisztussal történt az bennünk is valósággá válik. Merjünk elcsendesedni, merjünk elnémulni a szenvedő Isten-ember láttán, hogy majd elemi erővel érintsen meg bennünket az észrevehetetlen, a tetten érhetetlen. Amikor egyszer csak az élettelen test megmozdul, ami elromlott újra jól tud működni, amit elveszítettünk megtaláljuk, de legfőképpen öröm költözik a szívünkbe. Most pedig mondjuk bátran: imádunk Krisztus és áldunk téged, mert szent keresztyéd által megváltottad a világot.

Elhangzott 2012. július 7-én a bártai Szent Vér búcsún